

Zrakové vady

Každý zbytek zrakové funkce posunuje dítě se zrakovým postižením významně směrem k normálu. Je tomu tak i proto, že dnešní technologie většinou dovedou i jen malé zachované zbytky určité funkce podchytit, speciálními aparáty značně zesílit a využít v procesu vzdělávání i společenského zapojení. Za vady zraku považujeme **všechny poruchy vidění**.

Krátkozrakost - myopie

Vada lomivosti oka, dítě vidí dobře do blízka, špatně do dálky. Od 3 dioptrií je nutné nosit brýle i při práci zblízka (čtení, psaní), od 5 dioptrií hrozí odchlípnutí sítnice, je nutné se vyvarovat činností, při kterých se zvyšuje tlak v očích (větší fyzická námaha, prudké pohyby, otřesy hlavy, kotouly apod.)

Dalekozrakost - hypermetropie

Vada lomivosti oka, dítě vidí dobře do dálky a pomocí akomodace i do blízka, ale za cenu zvýšeného akomodačního napětí očí. Je nutné nosit brýle stále, těžká dalekozrakost se většinou pojí s tupozrakostí a šilhavostí. Při dalekozrakosti vyšší nad 6 dioptrií se při nepoužívání brýlí nebo při nevhodných brýlích se objevuje poměrně brzy celková zraková únava, bolesti hlavy.

Astigmatismus

Vada lomivosti oka, způsobuje nepřesné, neostré vidění, bod se nezobrazuje na sítnici jako bod, ale jako čárka. Bývá spojen s krátkozrakostí i dalekozrakostí. Nutno nosit brýle stále, s výjimkou rizikových situací při sportu, je vhodné, aby dítě sedělo ve třídě přímo proti tabuli, aby se při čtení nemuselo dívat ze strany.

Barvoslepost - achromazie, achromatopsie

Porucha schopnosti rozeznávat barvy, většinou vrozená, mnohem častěji u mužů, poměrně vzácná je úplná, kdy barvoslepý vidí okolní svět v černobílém filmu. Je nutné všimnout si užití barev ve VV, potíže se objevují ve škole v kreslení, zeměpise, přírodopise a chemii. Pro tuto vadu mívají někdy tyto osoby potíže i při pracovním začlenění.

Šeroslepost - hemeralopie

Snížená schopnost nebo úplná neschopnost vidět za šera a za tmy, jde o poruchu adaptace očí na tmou. Je nutné pamatovat na snadnou možnost úrazů a zajistit za šera doprovod. Bývá to nutné

i ve dne se silně taženou oblohou, při náhlém setmění, při bouřce a zvláště v šerých prostorách, na chodbách a schodištích.

Tupozrakost - amblyopie

Útlum zrakového vnímání, na sítnici jednoho oka vzniká ostřejší obraz a tak vzniká porucha binokulárního vidění (tj. vidění oběma očima současně). Průvodním jevem bývá šilhavost. S nápravou tupozrakého oka se musí začít co nejdříve a to intenzivním zatížením oka postiženého, na zdravé oko se dává okluzor.

Slabozrakost

Jde o snížení zrakové ostrosti obou očí, a to i s optimální zrakovou korekcí. Rozlišujeme lehkou, střední a těžkou. Jako nejtěžší označujeme částečné vidění nebo zbytky zraku. Protože není možná korekce běžnými brýlemi, je nutné pracovat se speciálními pomůckami a metodami – učebnice s velkými písmeny, lupy apod. Hlavním úkolem je šetření zraku, při těžkých formách se již vyučuje i Brailovo písmo.

Slepota – amauróza

Neschopnost jedince vnímat zrakem, někdy může být zachované určité zrakové čítí – např. světlocit. V tomto případě nastupuje vnímání jinými analyzátory, zejména sluchové a hmatové. Výuka se zaměřuje nejprve na nácvik Brailova písma u všech typů slepoty.

Binokulární vidění

Je vidění oběma očima současně, za jejich vzájemné spolupráce. Může docházet k poruše: šilhavost a tupozrakost.

Nápravná cvičení jsou vždy pod vedením lékaře, ortoptických sester a speciálních pedagogů. Pracuje se podle speciálních metod (např. binokulární cvičení, ortoptická cvičení na přístrojích, střídání okluzoru, lokalizační cvičení na bod ad.). Užívají se obrázky se zvýrazněným reliéfem, prosvěcování, signální barvy, pravidelné střídání činností do dálka a do blízka, užívání dalekohledových brýlí, individuální délka práce, nácvik psaní na Pichtově psacím stroji, nácvik Brailova písma ad.